
RETORNS DE L'EST DE XAVIER FARRÉ

Decididament aquests darrers dos darrers anys: el 2004 i el 2005 (i estirem-ho fins al gener del 2006) formaran part de la història de Xavier Farré i també de la història de la literatura catalana. Aquest poeta, traductor i professor va publicar l'any 2004 l'esplèndida traducció del llibre de poemes *Terra de foc*, d'Adam Zagajewski, a Quaderns Crema, poesia pròpia titulada *Llocs comuns* a la col·lecció *laimatgequeparla*, de la qual ja us vaig parlar en aquest mateix espai, i, el 2005, més poesia pròpia al llibre *Retorns de l'est*, a la col·lecció *La Gent del Llamp*. Finalment, ha publicat la valenta traducció de l'antologia poètica 1945-2000 de Czesław Miłosz *Travessant fronteres* a Proa el gener d'enguany.

A més a més, ha viscut al desembre del 2004 la mort de Miłosz a Cracòvia.

He escrit tota aquesta llarga introducció abans de parlar de *Retorns de l'est*, que és el llibre que ens ocupa, perquè a tothom se li fa evident que aquests dos anys són només la punta de l'iceberg de la tasca poètica i intel·lectual que Farré ha portat a terme durant uns quants anys enrere. I no és ociós que una part de la poesia que Farré destil·la a *Retorns de l'est* té a veure amb la seva tasca traductora. El llibre conté tres parts agrupades per ordre cronològic: *Seqüències i altres poemes* (1990-1994), de *L'est* (1998), de *Retorns* (2001) i *Vària* (divertiments). Entenem, doncs que l'autor ha agrupat els seus primers tres poemaris en aquest volum, tenint en compte la seva juvenesa, els primers poemes estan escrits abans de fer vint anys! *Seqüències* està marcada per una recerca de la memòria de la infantesa i de la recuperació de la relació paternofilial a partir del fet de la pèrdua del pare a qui és endreçada *in memoriam*.

És un llibre reflexiu i amb una veu molt narrativa, però d'un gran lirisme, una poesia que ens parla en veu baixa, propera a la confidència, que recorda la veu d'un Philip Larkin o de Gabriel Ferrater i Gil de Biedma. A partir d'aquí, a *L'est* i a *Retorns*, la temàtica canvia o s'expandeix: hi trobem també la recerca de la comprensió d'un paisatge estrany (com la memòria), l'estranyesa davant d'un lloc inconegut, la recerca de la comprensió, de l'epifania, i els desajustaments que provoca la realitat. Sembla evident que el fet que Farré marxés a

assumir un lectorat a Polònia, l'interès per l'entorn, la llengua, la literatura, etc. degué influir decisivament a l'hora d'encarar l'obra poètica. Hi ha una aposta clara pel descasíl·lab clàssic, contundent, d'una peça.

Hi ha versos que et donen realment el to auster i la plasticitat que un es pot afigurar que regna per aquelles terres tan a prop i tan lluny al mateix temps: "Els arbres són aràcnids amb les potes cap per amunt", ens diu Farré, i un de seguida no pot evitar de pensar en Kafka i en la panxa botida d'aquell viatjant-escarabat que necessita moure les potes frenètic per anar a treballar. Cada nova ciutat es converteix/Sempre en una segona mare, tendra/I possessiva al mateix temps. L'amor/Seu esdevé enyorança pel retorn" i no es pot evitar de recordar la veu de la consciència i dels exilis de Miłosz. I aquella realitat que pots trobar a VÍlnius o a l'Espluga de Francolí, però que a tot arreu és fugissera i al mateix temps a tot arreu produeix prou estranyesa per continuar convocant les paraules per explicar-te-la i explicar-la als altres.

Convoqueu-les vosaltres també, llegiu el llibre i estalvieu-vos aquesta crònica.

ADAM MANYÉ

Publicat al diari *El Punt* el 15 de maig de 2006